

{ אז נדברו }

פרשת מקץ תשפ"א | גליון מספר 493 | סדר: "ויקרא לפניו אברך"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

להשתתפות בהוצאות

הגליון:

בבנק:

חשבון 705284

בנק פאג"י

סניף 187

באשרא:

נדרים פלוס"

- "קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

תודה מראש!!!

תזכה למצוות!!! זה האיחול של חנוכה...

שמת לב לאיחול הזה?? האם פעם התבוננת בזה?? אתה עושה חסד עם יהודי... והוא מתרגש... מתמלא בהכרת הטוב ואז מכלל לב הוא מברך אותך: תזכה למצוות!!!

לא... הוא לא מברך אותך בעושר מופלג... הוא לא מברך אותך בבני חיי ומזוני... רק מה?? עשית מצווה?? אז זהו שתזכה לעשות עוד כמה מצוות... כן... זה איחול שרק יהודים יכולים לברך אחד את השני... רק יהודים יכולים לראות בזה ברכה...

זה אחד ההבדלים הבולטים בין חנוכה לפורים!!! בפורים המסקנה היא שבסופו של דבר שווה להיות צדיק... זה כדאי!!! הנה... תראה... מרדכי היהודי לא השתחוה להמן... לא השתתף בסעודת אחשוורוש... ומה קרה בסוף?? ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור ועטרת זהב גדולה... והתברר שכל העושר שהמן צבר... הכל היה בשביל להיכנס ישירות לחשבון בנק של מרדכי... בקיצור: המסקנה היא שאם פעם הבאה אחשוורוש שוב יעשה משתה ויקרא לכולם להשתתף דרך הזום ולראות את עושר כבוד מלכותו. גם אם זה יהיה מאוד מגרר... לא כדאי לך!!! כי שווה להיות יהודי שנאמן לה'... כי בסוף בסוף כל קוץ לא יבושו ולא יכלמו לנצח כל החוסים בך... זו מסקנה נוסח פורים!!! לעומת זאת בחנוכה??

מה יש בחנוכה?? איזה סוף מאושר ושמח יש לסיפור של נס פך השמן?? שום דבר מיוחד!!! בסה"כ רצינו מאוד לקיים את הדלקת המנורה בשיא ההידור... רצינו... השתוקקנו... ו... ובסוף ברוך ה' הצלחנו!!! היה נס והשמן הטהור דלק שמונה ימים...

נו... ו... מה הלאה?? כן... הצלחתם לקיים את המצווה... ואז מה קרה??

לא קרה כלום!!! מה צריך עוד לקרות?? הצלחנו לקיים את המצווה... מה... זה לא מספיק??

זה חנוכה!!! **תזכו למצוות!!! זכינו למצוות!!! זכינו לקיים את המצווה!!!** בחנוכה אנחנו מתחנכים לאחל לעצמנו איחול שנקרא: תזכה למצוות!!! זכינו לקיים את המצווה... כן... זה הכל.

כן... צריך לדעת שכמה שהיה נס גדול והקב"ה הציל אותנו מהיוונים וחזרה מלכות לישראל למשך יותר ממאתים שנה... גם אז זה לא היה סוגה בשושנים... גם במלכות חשמונאי היו הרבה צרות והרבה מריבות פנימיות שהתחוללו בעם ישראל... זה לא כמו "ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות... אבל בכל זאת שמחים!!! על מה?? על **שזכינו למצוות!!!** היתה פה מלכות יוון שרצתה להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך... ו... וברוך ה' הצלחנו להתגבר עליהם... ומה הרווחנו?? **מצוות!!! זה הדבר היחיד שהרווחנו!!!** שאפשר לקיים מצוות... ואנחנו שמחים ומאושרים ואומרים הלל על הזכות שלנו לחיות כמו יהודים ולזכות למצוות... **וכאן החשבון הנפש הנוקב שכל אחד מאיתנו צריך לעשות בימי חנוכה אלו:** האם אני יודע להעריך ולשמוח על עצם זה שאני יכול לחיות כיהודי ולקיים מצוות?? כן... לחבר שלי אני מאחל עם כל הלב שיזכה למצוות... השאלה האם גם לעצמי אני מסוגל להסתפק באיחול שכזה?? האם אני מסוגל להגיד הלל שמונה ימים על זה שזכיתי ב"ה להמשיך להיות יהודי ירא ושלם וכן תורה בדור שכזה... למרות שלא זכיתי בלוטו ולא יצאתי מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור...? להודות לה' על שזכיתי להתגבר על עוד מכושול בעבודת ה'... ועל עוד גל שאיים על הרוחניות של הבית שלי???

בעזרת ה' אני מאחל לך מכל הלב... שעד פורים הקרוב... ה' יראה לך במוחשיות שמי שמתעקש לשמור על הרוחניות של הבית שלו... ה' יראה לך איך שלא רק תפסיד מזה כלום... אלא ההיפך תצא מרווח!!! תצא מזה בלבוש מלכות תכלת וחור... בעזה"ש עד פורים אתה עוד תראה כמה היה כדאי להישאר "איש יהודי" גם בתוך שושן הבירה... אבל סוף סוף כעת!!!! כעת זה חנוכה... ובחנוכה אין לנו עיניים גדולות... העיניים שלנו בסה"כ נשואות לפך קטן של שמן טהור שאנחנו בסה"כ רוצים אותנו!!! אותו ולא יותר!!! ואם נזכה לשמור עליו בטהרה... זהו... זה ההישג הכי מרשים מבחינתנו... בחנוכה אנחנו לומדים להתפלל ולזעוק לה' ולהודות לו שב"ה זכינו לעבור גם את השנה הכ"כ לא פשוטה הזו שעברנו במינימום נזקים רוחניים... אנחנו מקדישים את השבח וההודאה שלנו לה' על זה!!! רק על זה!!! זו סיבה מספקת מבחינתו לרקוד משמחה ולהגיד הלל שמונה ימים... תסלח לי על העירוב אור וחושך... היה לי איזה הרגש קצת "לא טהור" שהתארץ של חנוכה תמיד הולך יחד עם סיום שנה אזרחית... וחנוכה זה זמן לשמוח שהנה!!! הסתיימה שנת 2020 ועדיין רגלי לא דרכו מחוץ לארץ ישראל... הסתיימה שנת 2020 ואני עדיין מדבר בפלאפון כשר!!! הסתיימה שנת 2020 ואני עדיין יהודי שמור ועובד ה'... אתה יודע להעריך כזה דבר?? זה בהחלט חגיגות סוף שנה אזרחית!!! כי בעולם החילוני והגוי... כל שנה אזרחית העולם החומרי גאה להציג את התהום החדשה שהוא הצליח לעבור בדחפור של השפלות והרדידות... ובדיקת בימים אלו שהעולם מציג לראווה את ההישגים של השנה החולפת... אני באותו זמן עומד בפתח עם נרות חנוכה המרצדים וגאה להציג את ההישגים שלי... תראה לאן העולם הגיע ואני בכל זאת נשארתי שפוי!!! ובפרט בשנה האחרונה שלעולם אין שום הישג להציע אלא רק תסכול אחד ממושך... ואילו אני זכיתי במקרה הכי הגרוע לקיים תורה ומצוות מתוך הדחק שיפה אחד בצער ממאה שלא בצער, אתה בכלל קולט איך יהודי מסכם שנה קשה כזו ואיך גוי?? גוי מסכם את השנה האזרחית הזו בבבבסא אחת גדולה... ויהודי זכה להמליך את ה'!!!

יש לך בכלל מושג איזה הבדל תהומי יש בין יהודי שעבר שנת קורונה לגוי?? **רוץ להגיד הלל עוד שמונה ימים.**

זה אמנם נראה לך עגלת צב!!! אבל זה רחוק מלהיות צב...

שפחה נואמת... מי היא אותה שפחה??

בשבת הקרובה אנחנו נקרא הפטרה מאוד נדירה ששנים רבות לא קראנו אותה!!! אז אמנם נכון שאת הפטרה לא קראנו הרבה שנים... אבל יש פיוט שהרבה יהודים שרים אותו מידי שבת... צמאה נפשי לאלוקים... לבי ובשרי ירננו אל קל ח'... ושם באחד הבתים האבן עזרא זועק בתפילתו: **ראה לגברת אמת שפחה נואמת, לא כי בנך המת ובני החי!!!**

הבית הזה בפיוט לקוח מהפטרה של השבוע...

רבש"ע: אתה הרי יודע את האמת!!! מי הגברת ומי השפחה... אז אנא, ראה לגברת אמת... תראה איזה עוול נעשה לה... השפחה שלה פתאום קיבלה בטחון עצמי והיא נואמת בבטחון... לא כי בנך המת ובני החי!!! לא רק שהיא מעזיה להחליט שהבן החי הוא שלה... היא גם לא מתביישת להקניט את הגבירה במצח נחושה ולומר לה: **כי בנך המת!!!**

תבין: בשלמא השפחה לא יכולה להשלים עם מר גורלה שהבן שלה מת. והיא חומדת את הבן החי של הגברת. נו... יש פה באמת מקרה כואב... אבל להמשיך הלאה ולהקניט את הגברת אמת והאמיתית ולהגיד לה שבנך המת??? עד כאן מעיז אדם בפני בעל חובו...???

זועק האבן עזרא בתפילתו: רבש"ע ראה לגברת אמת!!! תקנא לאמת!!! **כלפי מה הדברים אמורים???**

נמצאים אנחנו בתוך חיי העולם הזה שכאן הקב"ה מסתתר... וכעת... כל זמן שאנחנו פה לא ניתן לראות במוחשיות מי הגברת אמת ומי השפחה??? לא ניתן להוכיח שמי שעושה רצון ה' הוא הגברת אמת... ואילו מי ששקוע בהבלי העוה"ז הוא השפחה... לא ניתן להוכיח את זה מדעית!!! ואנחנו מבינים את זה... כי אם היה אפשר להוכיח את זה לא הייתה בחירה...

בסדר!!! אז לא יודעים!!! יש פה בן חי ובן מת ולא יודעים מי שייך למי... **דא עקא!!!** שלפעמים יש חושך כפול ומכופל... לא זו בלבד שלא יודעים מי הוא הבן החי ומי הבן המת... אלא לפעמים מתהפכים היצירות!!! ו"ראיתי עבדים רוכבים על סוסים ושירים הולכים כעבדים על הארץ..." פתאום השפחה מקבלת בטחון עצמי מופרז ולוקחת את המקרפון לידיים והיא נואמת: לא כי בנך המת ובני החי!!! מי שמעורבב פה בעוה"ז ועושה חיים ומחובר לרשת המקוונת הוא חי!!! הוא עושה חיים... הוא לעניין... ואילו אותו עובד ה' שמחובר לאילנא דחיי ומנשים אותו בתורה ובמצוות שלו הוא בנך המת!!! זה כבר מתסכל... זה כבר בלתי נסבל... כאן האבן עזרא כבר לא יכול יותר והוא זועק מנהמת לבו: אנא ה'... ראה לגברת אמת... ש... שמה קורה לה?? השפחה שלה נואמת לא כי בנך המת ובני החי!!! על זה אי אפשר לסלוח!!!

אבל האבן עזרא מסיים את הזעקה הגדולה שלו במה?? לבי ובשרי ירננו אל קל ח'... מה הקשר??

כן... האבן עזרא כבר מכין את עצמו... על כל הכאב... עם כל האפשרות הזו שהשפחה נואמת לא כי בנך המת ובני החי... לכן מה??? לכן לבי ובשרי חלילה לא ירננו אל קל ח'?? חס ושלום!!! אני מוסר מודעא מראש שגם אז לבי ובשרי ירננו אל קל ח'... כן... גם אז אקוד על אפי ואפרוש לך כפי עת כי אפתח בי בנשמת כל ח'... ובכל זאת נכוין בברכות שלאחר הפטרה: שמחנו ה' אלוקינו באליהו הנביא עבדך ובמלכות בית דוד משיחך במהרה יבא ויגל לבנו...

אם הייתי לוי והיו נותנים לי אפשרות לבחור משפחה, האם להיות גרשון, או קהת או מררי, היה לי ברור שהייתי בוחר את קהת!!! כן... כמו שלוי הוא השבט המובחר ביותר בעם ישראל... ככה בתוך שבט לוי רואים מגמה ברורה שמשפחת קהת הם הנחשבים יותר מגרשון ומררי... נושאי הארון!!! מה יש לך יותר מזה?? ואם היו מודיעים לי שקהת כבר לא בא בחשבון ויש לך לבחור בין גרשון ומררי, ברור שהייתי בוחר את גרשון... כי גם גרשון יותר חשוב ממררי... לאורך כל הדרך רואים את זה... גרשון זוכה לישא את יריעות המשכן... ואילו מררי נושא את הקרשים שזה עוד שלב אחד רחוק יותר... (זה ניכר גם בנחלות שלהם בארץ, שבני קהת קיבלו ערים שבשטים שהכי קרובים לביהמ"ק, ובני גרשון כבר נוחלים בנחלת מנשה, ויששכר ואשר שיותר רחוקים, ואילו בני מררי כבר נוחלים בעבר הירדן) אבל!!! כשמגיעים לחנוכת המזבח והנשיאים מגיעים ותורמים לבדק הבית שש עגלות צב ושני עשר בקר... וכעת צריך לחלק אותם בין משפחות גרשון קהת ומררי... **פה פתאום יש מהפך!!!**

ויאמר ה' אל משה... קח מאיתם ונתת אותם ללויים איש כפי עבודתו!!! הקב"ה מצווה את משה: את העגלות האלו צריך לחלק... אבל לא בשווה!!! אלא לפי צורך העבודה!!!

ומעתה: בני קהת ש"עבודת הקודש עליהם בכתף ישאו..." להם אל תתן בכלל עגלות!! ואילו בני גרשון שהמשא שלהם יותר קל משל בני מררי... להם תתן שתי עגלות מתוך שש... ואילו בני מררי שהעבודה שלהם הכי קשה שהם נושאים הקרשים והעמודים והאדנים... להם תתן ארבע עגלות ושמונה בקר... דווקא מררי שהוא הפחות שבמשפחה... הוא מקבל את התקציב הגדול ביותר ביחס לכולם... כי כאן המימון הוא לפי גודל העבודה...

מגיע למררי לקבל הכי הרבה עגלות והכי הרבה כח עבודה... כי הוא עובד הכי הרבה...

טמון כאן כלל גדול בעבודת ה': כן!! יש קרובים יותר ויש רחוקים יותר...

ללא ספק יש כאלו שיותר קרובים לה'!!! כן... אני יכול להעיד שאני פוגש אותנו... אני מכיר אותנו... ובעבר הייתי מאוד מקנא בו... הוא אחד כזה ששנתל בבית ה'... אף פעם לא היה לו מחשבות זרות מי יודע מה... הוא לא מבין כלום בעבודת ה'... כשאני מדבר איתו על התמודדויות בקדושה וכו'... הוא בטוח שאני מדבר איתו על טלטול מוקצה או אכילת דמאי... ואני מקנא בו!! למה הוא שייך לשבט קהת וכולו קודש קדשים?? ואילו אני שייך לשבט מררי... אני סוחר איתי קרשים... כל מיני ניסיונות... וכמובן שאני עוד במצב טוב... אני סוחר את הקרשים... מה תגיד על חבר שלי שהוא סוחר את מסך פתח החצר... יש לו כל הזמן ניסיונות ליפול החוצה... הוא צריך לסחוב עליו כל הזמן את המסך של החצר... הוא כל רגע מחזיק את עצמו חזק רגע לפני התהום... אז אני לא עד כדי כך... אבל אני גם סוחר אדנים מכובדים שתקועים חזק בארציות... ורחוקים מאוד מהקרסים והלולאות שהחבר שלי מבני גרשון נושא... ומי מדבר על חבר שלי הקדוש הזה שהוא לגמרי נושא הארון שאין לו כלום בעולמו אלא תורה... למה הוא זכה להיות בן קהת?? ואני מאחרוני משפחת מררי???

אז זהו!!! שנכון!!! יש!!! יש קרובים יותר ויש רחוקים יותר ואי אפשר להתעלם מזה...

אבל!!! זה רק חצי תמונה... כי החצי השני של התמונה... שכוחות נפש?? ותקציב רוחני? ואפשרויות רוחניות?? זה כבר איש כפי עבודתו!!! לכן מררי יש הרבה יותר תגבור!! הוא מקבל הרבה יותר סיעתא דשמיא... הוא מקבל את העגלות - הוא מקבל את הרכב עם דלק על חשבון המשכן... (כן... אותם שנים עשר בקר זה רכב עם דלק שעבד נון טופ על חשבון הרבש"ע והחזיק מעמד יותר מארבע מאות שנה... רק בחנוכת בית הראשון שחטו אותם והקריבו אותם...)

ככל שאתה יותר רחוק!!! ככה אתה מקבל יותר כוחות להתקרב!!! וזה מאוד הגיוני...

זה בדיוק כמו אוטובוס עירוני ובין עירוני... ללא ספק אוטובוס בין עירוני הוא יותר שווה ויותר מאובזר מאוטובוס עירוני... כי יש לו יותר עבודה ויותר קמ"ש לנסוע... נקוט כלל ברזל בידך: ה' נותן לכל אחד מספיק דלק בשביל להגיע עד כסא הכבוד!! רק מה? מי שמאוד מאוד קרוב לשם... מקבל רק קצת דלק... הוא לא צריך הרבה... הוא גם לא מקבל רכב משל... כי הוא יכול לשכור רכב ב-19 שקל לשעה ולהגיע איתו... אבל מי שרחוק יותר... זה בסה"כ אומר שהוא מקבל יותר דלק... ורכב קצת יותר שווה... שאפשר לנסוע איתו גם מחוץ לעיר... ואחד שגר מאוד מאוד רחוק... זה עדיין לא אומר כלום!! זה בסה"כ אומר שהוא קיבל טנק מלא דלק... ורכב חדש ויוקרתי על חשבון הרבש"ע שהוא יוכל לנסוע ולהגיע הכי מהר... כלומר: המרחק לא מצביע רק על ריחוק!!! כי באותה מידה זה מצביע גם על תקציב מותאם ועל כוחות מתואמים!!!

ולאורך כל הדרך רואים את זה!!! גם בשאר השבטים רואים את זה... ס"ו זה לא סוד שבשנים עשר שבטים יש ששה שבטים שהם בני הגבירה, ויש ששה שבטים שהם בני השפחות, ותמיד הסתקרנותי: איך בני השפחות לא הרגישו נחיתות ביחס לבני הגברות??

והתשובה היא: שבני השפחות!! דווקא בגלל שהם בני השפחות הם קיבלו את הנחלות הכי משובחות ומשופעות ונרחבות... ואילו בני הגבירה קיבלו בעיקר את הנחלות הפחות משופעות... (ראובן- עבר הירדן, שמעון- נוהל בתוך יהודה, לוי לא קיבל נחלה בכלל, לעומת זאת אשר ונפתלי וגד ודן קיבלו נחלות מבורכות וגדולות ומשופעות בכל טוב...) ולמה?? דווקא בגלל שהוא בן השפחות!!! במה זה מתבטא שהוא בן השפחה?? שהוא צריך יותר כח ויותר תגבור מלמעלה... לעומת זאת בן הגבירה המשמעות היא שאפשר להטיל עליו תפקידים מליאי אחריות עם כמה שפחות תמיכה... שבת לוי דווקא בגלל שהוא הכי נבחר... בגלל זה הוא לא מקבל חלק לא בארץ ולא בבייה!!! ושבת קהת דווקא בגלל שהוא המובחר שבמובחר הוא לא מקבל אפילו עגלה אחת... תסתדר לבד!!!

וכאן הניסיון של כל אחד ואחד מאיתנו... האם לראות חצי תמונה או לראות תמונה מושלמת... אני ששייך לבן השפחות... אני הרבה יותר רחוק... קבלתי תפקיד יותר קשה... אני יכול להתמרמר... למה חבר שלי הוא ידיד ה' ישכון לבטח עלי...?? למה ה' חופף עליו כל היום ועלי לא כל היום?? אבל באותה מידה אני יכול לראות את החצי השני של התמונה... כן... אני מררי... קבלתי תפקיד יותר רחוק ויותר כבד... אבל אם קבלתי תפקיד יותר קשה, זה בסה"כ אומר שקבלתי יותר כוחות נפש!! הקב"ה משחרר לי יותר מהר בהירות... יותר קדושה... ורואים את זה היום!!! הדור הקודם לא מפסיק להכריז שהמושגים המרוממים שבחורי ישיבות ואברכים היום אוהזים שם זה לא המושגים של פעם... כן... זה משפטים שאנחנו מסתבכים איתם... כי אנחנו מידי רגילים להגיד כמה אנחנו רחוקים היום... אבל אנחנו שוכחים שמי שצריך לנסוע רחוק... מקבל ביושר גם טנק מלא בכוחות וחינויות...

מה בין "כה עשו חכמינו" ל"שבחי הבעש"ט"???

בתור אחד שזכיתי לגדול תמיד בקו התפר שבין החסידים והליטאים... ישנה נקודה שבמשך שנים לא הצלחתי להבין אצל החסידים... וסו"ס בשבועיים האחרונים נפל לי האסימון ולראשונה!!! לראשונה זכיתי כן להבין את זה. **במה מדובר???**

ובכן: קצת רקע: אם תשים לב: ישנם שני סוגים של סיפורי צדיקים!!! הייתי קורא לזה בלשון מושאלת: יש סיפורי צדיקים של מלווה מלכה- מה שנקרא **נוסח חסיד**... ויש סיפורי צדיקים **נוסח ליטא**...

מה ההבדל??? כשמספרים לי סיפור על הצדקות של הרב שטיינמן זיע"א... כמה הוא עסק בתורה בעמל ויגיעה... כמה הוא עבד את ה' במסירות נפש ועמד בניסיונות הכי קשים... **נו... ו... מה המסקנה של הסיפור???** ש... נו... תלמד ממנו... תהיה גם אתה צדיק כמו הרב שטיינמן...

לעומת זאת יש סיפורי צדיקים נוסח מלווה מלכה... ושם בדרך כלל הסיפור הוא בעיקר על הרוח הקודש של הצדיק... ואין הוא פועל ישועות... ואין שהוא יודע כל מה שקורה בשמים והוא גוזר והקב"ה מקיים... ו... נו... מה המסקנה של הסיפור?? שתכנע! תתבטל! ותאמין בצדיק!!! שים לב: פה המסר העיקרי זה לא כ"כ שתלמד ממנו ותהיה כמוהו... אדרבה... תבין כמה שהוא לא במושגים שלך ותאמין בצדיק ותתבטל אליו... **לדוגמא:** כשכתוב בפרשת המרגלים: "ויהס כלב את העם אל משה" ואז הוא פתח בשבחו של משה... וכי רק זאת עשה לנו בן עמרם? הרי הוציאנו ממצרים וקרע לנו את היסוד?? איזה מסר כלב רוצה כעת להגיד לעם?? שתצייתו לו!!! תאמינו בה' ובמשה עבדו...

כלב לא הולך כעת לספר לנו "כה עשו חכמינו" שנלמד איך להתנהג ואין להגיע גם אנחנו למדרגת משה רבינו... **לא! זה לא הנושא!** כעת הנושא הוא- כלל ישראל תזהרו לכם... כל החולק על משה כחולק על השכינה... אל תעזו להמרות את פיו... בקיצור: יש פה שני תחומים שונים לגמרי בסיפורי צדיקים!!! עכשיו: אתה מבין לבד שזה לא רק בסיפורי צדיקים, אלא מגיע לידי ביטוי לאורך כל הדרך...

בתפיסה שלי מה זה צדיק?? צדיק זה יהודי עם רקע בדיוק כמוני... רק הוא עבד על עצמו... עשה המון המון מצוות... הכניע את מידותיו... עמל ויגע בתורה עד כלות הנפש... ו... ובקיצור: הוא עשה הרבה "צדקות" ו... ו... וזה מה שעשה אותו **צדיק!!!** והנה אני מגיע לחצרות החסידים ושם זה לא סוד שהתפיסה היא אחרת לגמרי... גם אם האדמו"ר שליט"א הוא באמת מלאך אלוקים ועובד את ה' מנעוריו... אבל זה לא סוד שהבן או הנכד שלו כשהוא כבר נולד והוא עדיין תינוק... כבר אז כולם יודעים מראש שהוא עתיד ביום מן הימים להיות הצדיק וממלא מקומו של אביו האדמו"ר זצוק"ל בהמשכת השפע... בקיצור: "בטרם אצרך בבטן ידעתך ובטרם צאתך מרחם הקדשתך..." זאת אומרת: גם אם עכשיו הרבי שליט"א הוא מאוד

צדיק והוא מלא בתורה מעשים טובים... זה לא סוד **שלא בגלל זה** הוא נקרא צדיק!!! כי עוד הרבה לפני כן... כשהוא עדיין היה תינוק כבר אז היה מסומן ומעותד להיקרא צדיק!!!

ואת זה!!! את הנקודה הזו לא הייתי מסוגל לעכל... זה אפילו היה מקומם אותי... אני והנכד של הרבי... שנינו בני אותו גיל... שנינו שיחקנו תופסת... שנינו השתוללנו ביחד... שנינו תפסנו את עצמנו לידיים ביחד... שנינו כעת עובדי ה' פחות או יותר באותה רמה... אז למה לו יש קולפיק והוא עוד מעט יקרא הרה"צ... ואני לא??? למה???

הייתי מתפוצץ מקנאה ו... ו... ותסכול!!! למה הוא יותר מוערך ממני???

ומה שהכי החשיד אותי תמיד... שכל פעם שנסייתי לשאול את החסידים בעצמם... איך אתם מתמודדים עם המחשבות זרות האלו? הם לא הבינו מה אני רוצה... קלטתי שרק לי זה מפריע!!! אני המשוגע היחיד! זה נתן לי להבין ש... שכנראה חסר לי פה פרט קריטי... יש פה נקודה שעדיין לא עליתי עליה... אז הנה!!! איש בשורה אני... סו"ס קלטתי לראשונה והבנתי נקודה פשוטה שכל ילד חסידי בגיל שש מבין...

קלטתי שיש שני סוגי צדיקים!! הייתי מגדיר את זה: יש צדיק מסוג של **הערכה!!!** ויש צדיק מסוג של **הכרה!!!** מה אני מתכוון? הרב שטיינמן היה צדיק גדול... למה?? הוא עשה המון מצוות ובזכות זה הוא נהיה צדיק... הקב"ה מאוד **מעריך** את הגדלות שלו ואת העמל שלו ומהמקום הזה הקב"ה מסר בידי את ממשלת הדור... ועכשיו גם אני במקביל **מעריך** אותו על הצדקות שלו... ומהמקום **המעריך** הזה אני מסתכל עליו כצדיק!!! אבל יש צדיק מסוג אחר לגמרי... צדיק ממקום של "ספירה" זה משהו אובייקטיבי... ה' רצה להמשיך עלינו שפע והוא שלח לעולם נשמה מסוימת שדרכה יעבור השפע... למה דווקא הוא?? ככה!!!

זה להבדיל כמו פרה אדומה שדרכה מגיעה טהרה לישראל... איזה מצוה עשתה הפרה שהקב"ה כ"כ מעריך אותה על זה?? לא!!! היא לא עשתה משהו!!! אין פה סוגיה של הערכה!! זו מציאות!! **תכיר** את העובדה... זה נקרא מי חטאת וזה מטהר!!! (זה כמו בן בכור שמגיע לו פי שנים?? למה? מרוב הערכה שיש לנו אליו?? לא!! זו לא **הערכה!** אלא **הכרה!!! יכיר!** עצם זה שהוא יורש בכור, זו הכרת המציאות שמזכה אותו!!!) אז כמו שיש שבת שהיא מקור הברכות, וכמו שיש תפילין שהם תשמשי קדושה, ככה הקב"ה שלח לעולם נשמה מסוימת שהקב"ה ממשיך דרכה את השפע... זה כמו רימיהו הנביא שהזכרתי מקודם שהוא בודאי היה צדיק גדול... אבל הקב"ה כבר הודיע לו מראש: בטרם אצרך בבטן ידעתך...

ובראש הליטאי שלי... במושכל ראשון מאוד מאוד קשה לי לקבל את התפיסה הזו!!! אני כ"כ גדלתי על זה שאם תעשה מצוות ומעשים טובים ותלמד תורה אתה תהיה צדיק... אז איך יכול להיות שנוול לרבי שליט"א נכד ואנחנו כבר יודעים מראש שהוא הולך להיות הצדיק... איך זה יכול להיות?? למה?? בתור מה?? במשך שנים לא הצלחתי להשתחרר בתחושת

האפליה שבדבר!!! למה אני צריך לעשות כ"כ הרבה מצוות ומעשים טובים בשביל להיות צדיק... והוא רק נולד הוא כבר הולך להיקרות צדיק?? **ועכשיו פתאום אני מתחיל לקלוט!!!** שכמה שמפריע לי האפליה הזו... הרי לא מפריע לי למה הפרה אדומה זוכה להיות סמל הטהרה בעם ישראל ואני לא... **עם זה אין לי בעיה!!!** אני לא רואה בזה אפליה... למה?? כי... כי אני מבין שזה לא נובע מזה שהקב"ה מעריך את הפרה אדומה יותר ממני... זה פשוט אובייקט טהרה!!! הקב"ה רצה שיהיה טהרה בישראל אז הוא ברא פרה שזה יעבור דרכה... באותה מידה יש נשמה מסוימת שדרכה עובר שפע!!! זה לא קשור בהכרח למעשים טובים או להערכה מסוימת... זה אובייקט!!! זה לא צדיק... אלא ספירת צדיק... **לדוגמא:** משה רבינו הוא מוסר התורה!!! אם מישהו יבא וישאל: למה הקב"ה בחר במשה רבינו?? אתה יודע מה צריך לענות לו?? **ככה!!! ככה הקב"ה החליט חזוה!!!**

עכשיו בינינו... יש סיבה למה הקב"ה בחר דווקא בו... (התורה כן מפרטת את הצדקות של אמא שלו ויכבד וגם חז"ל מספרים לנו את הצדקות והרחמים של משה...) אבל תכל'ס... ברגע שנשאלת שאלה בסגנון של: רגע... מי אמר שמשה רבינו הוא אבי הנביאים... אולי אני?? כאן התשובה היא: **ככה!!!** אסור לנמק שהקב"ה בחר במשה כי הוא היה קדוש וצדיק... **אתה יודע למה אסור להגיד את זה??** כי אם באמת הקב"ה בחר במשה רק כי הוא היה צדיק ומגיע לו... אז מחר מגיע קורח ומתחיל לעשות לומד'ס... רגע... "כי כל העדה כולם קדושים... ומדוע תתנשא...?? נו... ואז מה משה עונה לו?? האם משה מתחיל להיכנס לויכוח ומתחיל להוכיח לקורח שהוא יותר צדיק ממנו?? **לא!!! משה בכלל לא נכנס לנידון...** כי גם אם משה באמת יותר צדיק מקורח... **לא זו הנקודה!** הנקודה היא: **ככה ה' החליט!! נקודה!!!! "לא עלינו תלונותיכם כי על ה'..."**

הרי אתה מבין שצריך שיהיה מישהו שהוא יהיה מוסר התורה... אז ה' החליט שזה אני... למה?? ככה!!! ככה הוא החליט!!! אני אובייקט של מסירת התורה!!! (וזה בדיוק הפשט: "והאיש משה עניו מאוד..." הוא לא היה בתמונה... הוא כל הזמן נשאר מחוץ לתמונה... כביכול הקב"ה היה צריך מישהו שיעשה את זה... אז הוא לקח אותי... אבל אני לא שונה מכל אחד אחר... מי שיש לו שאלות למה אני... אין לי תשובה... שישאל את הרבש"ע) וארך לי המון זמן להבין את זה!!!

זה ההבדל בין צדיק נוסח ליטאי לצדיק נוסח חסיד...

אצל ליטאי המושג צדיק זה איש אחד שגרתי לגמרי מתוך העדה שעשה המון מצוות ואז הוא נהיה צדיק... ו... ולא נותר לך אלא לספר סיפורי עובדות ולברר איזה מעשים טובים הוא עשה כדי ללכת בעקבותיו ואז תהיה גם אתה צדיק... (ומי יודע אולי תהיה צדיק אפילו יותר גדול ממנו... אני בעד...) לעומת זאת אצל חסיד המושג צדיק זה לא משהו שמתחיל מאיזשהו אדם שהחליט להיות צדיק... **הפוך!!! זה מתחיל מהרבש"ע!!!** הרבש"ע רצה להעביר שפע... ובשביל זה צריך להתקין צינור אז הקב"ה הוריד לעולם צינור... ולצינור הזה קוראים "ספירת צדיק"!!

במקרה הטוב רק לצאת כביכול נגדו..

זה לא קשור לאדם הזה. זה קשור לרשב"ע שהחליט להעביר דרכו את השפע...

להסתיים עם התעלפויות ועם שלוליות של דמעות ותחיית המתים ועליית נשמות שלא קשורים אליי? תן לי סיפור אחד מקורקע איך שהצדיק נלחם ביצר הרע שלו וניצח... **אז זהו שלא!!!**
פרנציפ לא!!! זה לא בטעות... זה בכוונה!!!
הסיפורי צדיקים של מוצאי שבת לא מיועדים בשביל שמחר גם אני אהיה צדיק כמוהו... אלא בשביל שתפנים שיש צדיק שהקב"ה מדבר דרכו ותתבטל אליו ותפסיק לבלבל את המוח ולחשוב שאתה מבין לבד!!

עכשיו: מה האמת?? מה הדרך הנכונה???

זה... זה בדיוק כמו לשאול מה יותר טוב: רחל או לאה?? שתיהן אמותינו הקדושות!!! זה שני חלקים שמוכרחים אותם בעבודת ה'... וכאן כמובן לכל אחד יש את הבחינה שהוא יותר נמשך אליה באופן טבעי... **שתבין**: מי שיש לו קצת רמה מבין שאם יש חסידים וליטאים זה לא שמישהו פה טועה בגדול... יש פה שני חלקים בעבודת ה' שמסתמא נובעים מתכונות שונות (שהקב"ה בכבודו ובעצמו הזמין אותם כי צריך אותם..)

לאה ובנה יהודה מלמדים אותנו איך להתקרב לרשב"ע... איך אתה יכול להתחיל מאפס!!! אפילו ממקום שנאו ומרוחק... ולחזור בתשובה ולעשות מצוות ומעשים טובים וככה להתקרב ולהיות הכלה של הקב"ה...

ואילו רחל ובנה יוסף מלמדים אותנו שיש נשמות קדושות שהקב"ה שותל אותם בכל דור, שאנחנו צריכים לקבל מהם ולהתבטל אליהם כי כך גזרה חכמתו יתברך... ואם האחים לא יסכימו להתבטל ליוסף... והם אומרים: "ונראה מה יהיו חלומותיו" הרי רוח"ק מכריזה ואומרת: נראה חלום של מי יתקיים... אין ברירה!! יש נשמת יוסף שצריך להתבטל אליה... עכשיו: כל אחד מאיתנו בתכונות שלו נמשך או ללאה- יהודה, או לרחל- יוסף... ואני מודיע לך שגם אחרי שהבנתי שיש רחל!!! יש יוסף שצריך להלביש אותו כתונת פסים וכולם צריכים להשתחוות אליו!!! אני בעזה"ש אעשה את זה ואני כבר לא אקנא בו... אבל אני עדיין תמיד אעשה את זה ממקום של בן לאה ואני אשאר בחינת יהודה... אני רוצה להיות צדיק... אני רוצה לחזור בתשובה... אני גם רוצה להיות אהוב על הקב"ה... לא מספיק לי שהצדיק אהוב... יש לי מה לקבל ממך... כשאני אאבד את הכיוון ואתחיל לזלזל ביוסף... אתה תעמיד אותי במקום ותזכיר לי "נשקו בר פן יאנף..." אבל אני פה בשביל להזכיר לך שגם אחרי שיש צדיק... אתה גם בתמונה... גם אתה יכול לחזור בתשובה כמו יהודה ולהיות אהובו של הקב"ה ולזכות להגיע עד רגל רביעי שבמרכבה... וכששנינו נשלים אחד את השני אז יוסף ויהודה בינו אחד את השני ויגיע התיקון השלם...

קעת נתרם את זה אלינו: כידוע: יעקב אבינו הוא דוגמא של מעלה ומייצג את קוב"ה ורחל ולאה מייצגות את כנסת ישראל... רחל מייצגת את הצדיק מהסוג החסידי שהזכרתי... מדובר בנשמה קדושה שהקב"ה בכלל לא שאל אותה ובכלל לא דיבר אותה... הוא פשוט העמיד אותה בפני עובדה: אתה (ספירת) צדיק!!! נקודה!!! "אתה תרעה את עמי ישראל..." אתה ממשיך השפע בין תרצה ובין לא תרצה... זה אתה!!! זה כמו שמשו רבינו... שמרגע שהוא נולד הוא כבר מושיען של ישראל... מכאן ואילך לא נותר לאותו צדיק אלא רק לנסות להתנער... שבוע ימים משה מנסה כביכול להתחמק ולא רוצה... והקב"ה מכריח אותו... במקביל!!! יש לנו את פנחס שהקב"ה באמת לא בחר בו!!! איש מתוך העדה... הקב"ה לא דיבר איתו ולא ביקש ממנו כלום... והוא דוחף את עצמו... הוא יוצא לקראת הקב"ה... יוזם קשר... והקב"ה בוחר בו...

פנחס זה כמו לאה!!! הרי לאה- יעקב בכלל לא רצה להתחתן איתה... לא דיבר איתה... לא פנה אליה... אבל היא דוחפת עם כל הכח לכיוונו... ואיכפת לה מיעקב... מתאוה להעמיד ממנו שבטים ומהמקום הזה היא מצליחה להיות עקרת הבית... זה פנחס... פנחס הוא כביכול על תקן של שנאו... גם אם אבא שלו אלעזר כהן גדול, אבל הוא לא זכה אפילו להיות כהן הדיוט (כידוע...) נדחק לפינה... אבל איכפת לו מהרשב"ע... והוא דוחף את עצמו בכח ומקנא לכבוד שמים... ובזה הוא זוכה לבריתי שלום... **אם נעמיד את משה רבינו מול פנחס!!! זה ממש על משקל רחל מול לאה...**

אם יש משהו מיוחד שהתורה מדגישה את הגדלות של משה... מה זה?? ג' דברים עשה משה **מדעתו**, הוסיף יום אחד מדעתו, ושבר את הלוחות... הגדלות של משה רבינו מתבטאת דווקא בדברים שהוא עושה כביכול לא!!! לא כמו שהקב"ה ציוה אותו... ושם!! דווקא שם אתה מגלה עד כמה שכינה מדברת מתוך גרונו!!! ומה שהוא עושה שכינה מסכמת על ידו... לעומת זאת פנחס... אצלו הגדלות מגיעה מלמטה... יש פה לאה... יש פה מישהו שהקב"ה לא בחר בו... אבל הוא מפגין את הנאמנות הכי גדולה בעד הקב"ה... לכיוונו של הקב"ה ומהמקום הזה ה' בוחר בו...

זו הסיבה שהסיפורי צדיקים נוסח ליטא עסוקים בעיקר להסביר לי איך להתרצות לפני ה'... איך לצאת לפני ה'... ואיך להיות עוד יותר ועוד יותר צדיק... ואיך אני גם נהיה צדיק כמו הרב שטיינמן... **ואילו סיפורי צדיקים נוסח חסידי זה ההיפך הגמור במאה שמונים מעלות!!** סיפורי חסידים הם בדרך כלל סיפורים מרוממים... מופשטים... שעסוקים בעיקר בלהוכיח לי סופית עד כמה ה' אוהב את נשמת הצדיק ומשפיע עליו בלי סוף... וכמה זה לא במושגים שלי ולא שייך אלי... ו... ומה המסקנה?? שתתבטל אליו ותציית אליו ותפסיק לחשוב שאתה מבין יותר...

כל זמן שלא הבנתי את הנקודה הזו... הרי כל פעם שהייתי יושב בסעודת מלווה מלכה והיו מספרים סיפורי צדיקים וכל סיפור היה יותר בשמים מהשני... זה עיצבן אותי... תביא כבר סיפור אחד נורמלי שיש לי "מה לעשות איתו..." למה כל סיפור הוא תמיד צריך

עד כאן דיברתי בשפה הרדודה של "ליטאי" או "חסיד"..." אבל יש לזה רובד הרבה יותר עמוק... עומק ההבדל בין שני סוגי הצדיקים... זה ההבדל בין רחל ללאה!!! בפרשת ויצא כתוב: "ותרא רחל כי לא ילדה ליעקב, ותקנא רחל באחותה", אומר רש"י: שהיא קנאה במעשים טובים שלה... **נשאלת השאלה**: על איזה מעשים טובים מדובר פה?? איזה מעשים טובים רחל ראתה בלאה שעל זה היא מקנאה בה?? (ברור שהיא ללאה מעשים טובים... אבל סו"ס לרחל היה לא פחות... ואם בכל זאת היא מקנאה בה... כנראה שהיא ללאה סוג מסוים של מעשים טובים שרחל לא יכלה להתחרות איתה בזה... השאלה מה הם המעשים טובים האלו??)

ושמעתי מסבירים: הרי לאה הרגישה שנואה... ולכן היא עשתה כל מיני מעשים וכל מיני טעדיק כדי להאהיב ולקרב את עצמה ליעקב... וברגע שהיא **עשתה**... אז היא גם הצליחה... ללאה יש בן שקוראים לו ראובן- ראה ה' בעניי כי עתה יאהבני אישי... שמעון- שמע ה' כי שנואה אנוכי ויתן לי את זה... לוי- עתה ילווה אישי אלי...

עומדת רחל ומקנאה באחותה: מה אעשה שאני לא יכולה לעשות את המעשים של לאה!!! כי אני לא שנואה!!! הרי אם הייתי שנואה... אז ה' היה רואה בעניי ואז היה נולד לי ראובן... ואז ה' היה שוב רואה כי שנואה אנוכי ונתן לי גם את שמעון... אבל מה אעשה שאני לא שנואה... אדברה... יעקב רוצה אותי עוד לפני שאני רוצה אותו... וממילא הוא לא נתן לי להתבטאות!!! הוא לא מאפשר לי לעשות מעשים כדי שהוא ירצה אותי... אני לא יכולה ללדת את ראובן שמעון ולוי כי בשביל זה צריך להיות אביסלע שנואה ויעקב אף פעם לא נתן לי לעמוד במקום הזה...

לא אז בלבד!!! אם נשים לב: גם ללאה וגם לרחל יש מעשים!!!! אבל שים לב: מה ההבדל בין המעשים של רחל למעשים של לאה?? כל המעשים של לאה עסוקים **בעד** יעקב!! להתקרב לכיוון של יעקב!! ואילו רחל זה בדיוק הכיוון ההפוך... מה המעשה הנאצל ביותר של רחל? שהיא **ויתרה** על יעקב ומסרה את הסימנים ללאה... יעקב כביכול רוצה אותה והיא דוחה אותו... נותנת אותו ללאה... ועל זה בדיוק רחל מקנאה בלאה...

למה נגזר עלי שהמעשים טובים שלי הם צריכים להיות על דרך **השלילה??** הרי גם אני וגם את עושות מעשים טובים... ואילו אצלך המעשים טובים זה במישור **החיובי!!** היות ואת נמצאת במשבצת של שנואה... ולכן את כל הזמן עסוקה בלהתקרב- "ותצא לאה לקראתו..." ואילו אני אף פעם לא יכולה להתבטאות על דרך החיוב... כי יעקב אף פעם לא מאפשר לי לרצות יותר ממנו... אם כבר יש לי מעשים מול יעקב זה רק על דרך השלילה... שהוא גוזר ואני מבטלת... הוא רוצה ואני דוחה אותו?? לאה זוכה להעמיד של שבט יששכר... למה?? כי "ותצא לאה לקראתו"!!! אומרת רחל: אני לא יכולה לצאת לקראתו של יעקב... כי הוא תמיד יקדים אותה... אני יכולה

דרשות חתם סופר על חנוכה:

פתחתי לתומי דרשות חתם סופר על חנוכה, ומצאתי שם (בדרוש פרשת וישב) דברים שמואד אקטואליים ונוגעים לתקופה זו... מכין בתרי הדברים משמע שזה היה בסיום מגיפת החולירה והוא כותב שם בזה"ל: "ואחר כל זאת נודה לה' אלוקינו על חסד גדול שהפליא על דרך הפלא, על התלמידים בני הישיבה, ה' עליהם יחיו, שלא פגע בשום אחד מהם שום חולי ומכאוב ולא שום עניין מעניין החולי ההוא, ועל זה לא לבד שבני הישיבה יתנו תודה לאלוקינו, אך כל בני הקהילה כי בזכותם וצדקתם היה זאת לנו כאשר אבאר בעזה"י, והוא: כי ידוע ומפורסם לרבים רב טוב בני קהילתנו בהחזקת ישיבה, והם מחזיקים למאות תלמידים וכו'... ומ"מ לאו כל הזמנים ולא כל המקומות ולא כל העיתים שווים, לפעמים יש ויש אנשים אשר עיניהם צרה ופוערים פיהם כי קשה עליהם עול סבלם, ובכל זאת לא פגע ולא נגע בהם שום אדם מעולם,

אבל עכ"פ דבר שפתיים אך למחסור, ויהיה ח"ו למזכרת עוון, והנה בזמן המגפה העבר, היה עין צרה בחברתה בלאו הכי, ומכ"ש בכורי דלים הללו, ואילו ח"ו נחלה אחד מהם, אע"פ שבודאי היו גומלים עמהם חסד כדרכם מ"מ יש ויש שהיו פותחים פיהם ומדברים מה לנו לסבול עול אחרים אומללים האלו, ישובו איש לבינתו, והיה ח"ו דיבורים כאלה לעורר דין על הקהילה, וכיון שהקב"ה חפץ בהצדקם על כן יהיב עינא פקחא לבל ישלט שום חולי וריפיון באלו, וזהו רמז בפסוק 'כרחם אב על בניו ריחם ה' על יראי' היינו בחורים לומדי תורה שזכרנו, והטעם 'כי הוא ידע יצרנו' שרגילים לפצות פה ולדבר דברים שלא כהוגן 'זכור כי עפר אנחנו', ואין מעצור לאיש עפר מן האדמה, ע"כ חס הקב"ה על יראיו ולא פגע בהם החולי כלל ויחלימים ויחיה אותם... ואמר ה' בשמים הכין כסאו ומלכותו בכל משלה, כי אמרו חז"ל בשעת הדבר כיון שניתן רשות למשחית אינו מבחין בין טוב לרע, ועל זה אמר בזוהר 'יש נספה בלא משפט', והעניין בנתינת רשות למשחית, היינו שנתעפש האויר והעיפוש נופל על בני אדם שוב אין הבחנה ואחד מזיק את חברו, אפילו מי שאין האויר מזיק לו לפי טבעו, מ"מ ע"י הבל חברו הנזק והחולי, יחלה גם הוא וימות בלא עיתו ובלא משפט, נמצא בעת ההיא ימותו בלא משפט, וכאילו סילק הקב"ה משפטו והשגחתו ומסרו לטבע עיפוש האויר, אבל במחלה הלז ראינו השגחת הבורא ית"ש בחוש אשר לא יאומן כי יסופר, באופן שנראה בחוש כי ה' בשמים הכין כסא משפטו ולא מסרו לאויר המשחית בשלוח בלי השגחה, אלא ומלכותו בכל משלה, 'עיני ה' משוטטים בכל' עכ"ל.

אתה קולט מה החתם סופר אמר פה?? עזוב... למה שאני אניד את הפרשנות שלי... חבל שאני אקלקל... אם אתה רוצה להבין מה הוא אמר כאן... הייתי מציע לך לעשות סקר... לקחת את הקטע הזה של החתם סופר ולתת אותו לכמה אנשים שונים שיקראו ותשאל אותם כל אחד בנפרד מה יצא לו מזה... אתה תגלה להפתעתך איך שכל אחד יראה משהו אחר לגמרי!!! כל אחד יוציא משהו אלו את מה שנוגע אליו ומצדיק את דרכו... אבל לא!!! החתם סופר אמר את הכל... הוא כתב גם את מה שאתה הבנת כמונו... וגם שחבר שלך הבין מבין בתרי דבריו... נו... אז למה שאני אתערב??

נשאיר את זה ככה... "ולשון חכמים מרפא..."

"מסיבת חנוכה" נוסח בית המקדש...

בשבועיים האחרונים ליינו את בני הכפר שהגיעו לירושלים לכבוד ימי החנוכה... הם זכו להיות בהדלקת המנורה, ואפילו בהדלקה של הראש בית אב... בסוף הם גם זכו באחד מהלילות להדלקה יחודית ויוצאת דופן מהכה"ג שהדליק בפתח לשכתו... (לשם שינוי הוא התעכב היום בבית"ה עד הערב, בעקבות דיון חירום דחוף אודות הצעה ראשונה לעבר את השנה הקרובה... כן... כבר עכשיו מדברים על זה... בפרט ששנה הבאה זה שמיטה...) כמו כן זכינו להקריב קרבן תודה משותף על הנס שאירע לחברינו... אגב: כשנכנסנו ללשכת הגזית ששם נמצאת לשכת החותמות כדי לקבל את החותם "גדי" בשביל הנסכים של השלמים... אז להו ידוע שבלשכת החותמות יש עוד משהו חוץ מחותמות!!! "בה גזוז אבני מזבח ששקצום מלכי יוון"... כן... אם אתה מחפש איזה ציון קדוש להתפלל עליו בחנוכה אז הנה... בלשכת החותמות גוזים אבני מזבח ששקצום מלכי יוון... (בקצרה מסש: היוונים העמידו ע"ז במקדש והקטירו ע"ג המזבח בעבורה, ואז כשהגיעו בניו לדביר ביתך וטיהרו את מקדשך... כשהגיע השלב לטהר את המזבח... כאן הם נתקלו בבניה... מה נעשה?? למזבח כעת יש דין של משמש ע"ז... ובשביל לבטל ע"ז צריך להביא לגוי שישבור את אבני המזבח וכן יבטל אותם... דא עקא!! שיש עשה ד"אנשים שלימות תבנה", אז אולי נשבור אותם ואח"כ נחליק אותם שוב??? זה גם אסור... "לא תניף עליהם ברזל"... לא היתה ברירה אלא לחלוץ את האבנים ולגנוז אותם!!!) סיימנו את מלאכת ההקרבה, וכעת התחלנו את מסיבת חנוכה!!!! כן... מסיבה!!! תנחש מה זה מסיבת חנוכה בבית המקדש???

אז אצלנו מסיבה זה רוג'ל ופוקוקון... אבל בבית המקדש מסיבה זה מלשון הקפה... (יש כמה "מסיבות" במקדש... מסיבה תחתית לכהן שנטמא... מסיבה עליונה למי שרוצה לעלות לגג התאים... ויש גם מסיבת חנוכה למי שרוצה...) אז כן!!! בחנוכה עושים מסיבה... תנחש למה?? אל תשכח שאחד מהניסים העיקריים שמסמלים את התשועה זה ה"ג פצות שפרצו היוונים וכשנצחום חזרו וגדרום ועל כל פירצה שנגדרה תקנו י"ג השתחוואות... אז סתם ככה באמצע השנה אך אחד לא הולך כעת לעשות סיבוב שערים ולעשות י"ג השתחוואות... אבל אל תשכח שעכשיו חנוכה... ובחנוכה נוהגים לעשות מסיבה... ואם עסוקים בשירות ותשבחות אז זה נהיה סעודת מצווה... אז הנה! בבית המקדש אנחנו עושים מסיבה... הקפה!!! התאספנו כולנו בחיל ויצאנו לסדרת ההשתחוואות!!! וכאן תרשה לי לעצור רגע ולתת רקע... מה... מה הסיפור של ההשתחוואות האלו?? למה עשו מזה כזה נטק?? נו... אז היוונים פרצו ואח"כ החשמונאים גדרו... לכן צריך להשתחוות? מה יש?? **אז רקע קצר: שתיבן:** להר הבית עצמו יכולים ליכנס גם גוים... גם טמאי מתים... אין בעיה... אבל ברגע שמתחילים להתקרב לעזרה... **כאן יש איזה סורג נמוך!!!** כמו מחיצה כזו כמו שיש בעזרת נשים (שיש בה סריגה של נקבים שאפשר לראות דרכה...) **שזה הסימן של סוף התחום לגוים!!!** מכאן ואילך אסור לגוים להמשיך... וכאן... בסורג הזה יש שבעה פתחים (מקבילים לשערי העזרה שנמצאים מלפנים...) ודרך השבעה פתחים האלו נכנסים כל היהודים פנימה... אבל רק יהודים!!! וכאן כשאתה כבר מפנים לסורג... כאן מתחילים מדרגות שעולות לכיוון העזרה... הרצפה של העזרה כולה (מארבע רוחותיה) **מוגבה** עשר אמות מהסורג הזה... זאת אומרת: השכן הערבי שלנו איבריהם... שהפעם החליט להצטרף איתנו לעלות לבית המקדש ולהתפלל לה'... אין בעיה... סאלאם עליכום... **אבל סטופ!!! עד החיל!!! עד הסורג!!!** בסורג אנחנו אומרים לך שלום שלום... (אם אתה רוצה אתה יכול פה להביא לנו את הקרבן עולה שאתה רוצה להקריב ואנחנו כבר נגיש אותה לכהנים) אתה נשאר פה למטה ואנחנו מתחילים לעלות!!! וליראות!!! ולהשתחוות למעלה... מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו... (ועומד שם בן לוי ששומר שאף גוי לא יעז להיכנס לפניו ממחיצתו... מי שיעז להיכנס אחת דתו להמית...) עכשיו: תנסה רק לדמיין איך מפלגות השמאל במדינתנו היו מתמודדים עם כזה סורג... זה... זה היה בשבילם אסון דמוקרטי!!! הם לא היו מסוגלים לסטססבול את החוסר שיוון הזה... מה... איך יכול להיות שהיהודי יכול להמשיך ולעלות בבית ה'... והגוי צריך להישאר למטה בחוף מבושש?? איזה מין התנהגות זו?? כעת תבין עד כמה הסורג ה"תמים" **הזה היה ממוצץ את הגוים!!!** בכל מערכת בחירות בארה"ב אחד מההנושאים במצע של מפלגת הדמוקרטים היה אודות הסורג הזה... אדון ביידין לא היה יכול לזוז עם הקמפיין שלו רק אחרי שהוא נשבע בכל הקדוש והיקר לו שברגע שאני נבחר לנשיאות ארה"ב... באותו יום אני מסלק את הסורג הזה!!! זה היה אחד הנושאים הכי רגישים באו"ם!!! כל פעם שרק פתחו את הנושא הזה סביב החיל והסורג היה מהומות שלמות... (יש לנו היום מדגם קטן לנושא הזה... כידוע: יש שער אחד שנמצא שם בכניסה לכותל... אולי שער המוגרבים... שכל פעם שניסו להזיז שם בלטה כל העולם הערבי היה על הרגלים...) ומסילא ברגע שהיוונים שלטו... הרי סמל הנצחון שלהם ביהודים זה היה ה"ג פצות!!! הנה... הסורג נפתח לרווחה... כל התיירים מוזמנים להיכנס...

עכשיו רק תבין שברגע שריחם עליהם ה' וגאלם מידם... הרי כשבאו בניו לדביר ביתך ופינו את היכלך וטיהרו את מקדשך... מה היה ההסמל של הנצחון ביוונים?? ה"ג פצות שהיו פעם, והנה כעת גדרנו אותם!!! זה היה הסמל מספר 2 של הניסים והפוך והגבורות והתשועות והמלחמות (הדגשתי שהוא הסמל מספר 2... כי סו"ס הסמל מספר 1 היה נס פס השמן, שזה כבר נס יותר ממוקד ומיוחד לישראל... כי הנס הזה כבר קרה לפני מהחיל, איפה ש-לגוים אסור להיכנס... אבל הנס שבייחס לגוים הוא דווקא בחיל שאתם מוזמנים לבא לביהמ"ק ולפגוש שוב את החיל, ואם הר סיני הוא הר שירדה שגאה לעכו"ם עלי... אז כעת גם הר המוריה מוזמין שגאה והיבדלות והתרחקות בינינו לבין הגוים...)

עכ"פ קבענו להיפגש בחיל... מצד שמאל, בפתח שכנגד שער המזרח... נו... מתחילים... כל כמה אמות יש סימון... כאן היתה פירצה פעם!!! כאן צריך להשתחוות!!! וכעת כולנו כורעים ומשתחיים ונופלים על פנינו יחד עם מאות "בני בינה" נוספים שביאים במיוחד ב"ימי שמונה" ל"קבוע שיר ורננים" על ה"יוונים שנקבצו עלי ופרצו חומות מגדלי" והנה "נעשה נס לשושנים" וחזרנו לגדר את כל החוחים הסובבים את השושנה העליונה, (ענין רש"י שיר השירים ב': כששושנה בין החוחים... שמקובין אותם ותמיד היא עומדת בנויה ואדמיותה כן רעייתו בין הבנות מפתות אותה לרדוף אחריה לזנות כמותם אחרי אלהים אחרים והיא עומדת באמונתה) הלאה... ממשיכים עוד כמה צעדים... ושוב סימון: כאן היתה עוד פירצה שכנגדה תקנו השתחוואה, ושוב כולנו משתחיים ומוזדים לה' על שגאלנו מהחיבוך דוב של הגוי שכ"כ רצה "לעזור" לנו ולחשוף אותנו למה שיש לו להציע... ושוב קמים... ופונים דרך ימין... ושוב השתחוואה... ואז מתחילים הדמעות והבכיות... אוי רבש"ע... אני נמצא כעת "במקדש א-ל" ויש לי כעת הרגשה עמוקה שבעוד יותר מאלפיים שנים הצאצאים שלי עתידים שוב לפגוש את "בני היוונים"... הם שוב לפרוץ פצות ושוב לחדור לתוך הלב של הילדים שלנו... כן... הנביא יואל בן פתואל כבר מכין אותנו לכאוב של אבא שבשמים שלעתיד לבא ישפוט את הגוים: "אשר כספי וזהבי לקחתם, ומחמדתי הטובים הבאתם להיכליכם, ובני יהודה ובני ירושלים מכרתם לבני היוונים למטען הרחיקם מעל גבולם..." (מכרתם מלשון התמכרות) אני רואה כעת בעיני רוחי את נכדי וצאצאי מתמודדים לבד לבד מול כל מיני פצות שבני יוון העדכניים עתידים לפתות אותם אי שם באחרית הימים... ומי יתן להם כח להתגבר מולם...??... אלטער זיידע שלנו שוב התרומם מההשתחוואה והמשיך הלאה... אחרי כמה מטרים שוב נפל משתחוה והמשיך בזנקת: אבא שבשמים!!! תשמור לי על הנינים שלי... תשמור על הפך השמן הטהור שלי... תשחרר להם בהירות ואור בעבודת ה' ותאיר להם את חשיכה גדולה נופלת עליו של גלות יוון... דחה אדמון בצל צלמון הקם לנו רועה שבעה.

מסכים!!!! אבל להגיד לך ש"אני נהנה מזה"??

ברצוני לפתוח נושא שההקשר שלו לחנוכה הוא על גבול "מעניין לעניין באותו עניין" הנושא שנקרא שאלות באמונה!!!

סו"ס המצע של יוון זה חכמה יוונית... ליברליות... כפירה... המושג חכמי אנונה זה יוון... כל המושג של הפולמוסים בענייני אמונה התחיל מיוון... אז אחת ולתמיד בא נציג את השאלה: תכל'ס... אנחנו כיהודים: האם אנחנו מעודדים לשאול שאלות באמונה או לא?? אז ככה: מלמעלה... איך שזה נראה... מתקבלת תמונה לא כ"כ ברורה... כי מצד אחד בשפראך הכללי זה נראה שאנחנו לא אוהבים שאלות באמונה... לא ידוע לי על בר שמעורר בשיטתיות שאלות וספקות באמונה... לא ידוע לי על ראש ישיבה ומשיג שמעורר מיזמתו פולמוסים ונושאים לדיון באמונה... ממש לא!!! אבל מצד שני: ברור לי שאנחנו לא מטייחים ולא משתיקים... זה ברור שכל מי שיש לו שאלות יכול לשאול... ואגב: זו לא סתירה שלא כל אחד יודע לענות... (זה שאני לא יודע לענות על שאלות באמונה זה בסה"כ שקבלתי את זה דרך הריז... ואף פעם לא ניסיתי לקחת את זה דרך הלשון... זו טעות שהרבה טועים בה!! אני בפרוש מודיע, שאני ועוד הרבה גדולים וטובים ממני, יתכן שלא יודעים על שאלות שמרצים בערכים יודעים לענות!!! וזה לא מכהה את הבהירות שלנו באמונה ככהוא זה!!! ע"פ ברור שמי שרוצה יכול לשאול...) אז תכל'ס... אנחנו בעד או לא בעד??? האם לעודד לשאול שאלות באמונה או לא?? זה טוב?? זה נכון?? זו גישה או לא??

אז מצאתי גמ' בשבת שממנה יצאתי עם קו ברור בגישה של חז"ל לנושא: הגמ' שם מדברת על כתבי הקודש שמצילים אותם מפני הדליקה, אבל ספר תורה שכתבו מין או אפיקורוס שמטרתו לקנטר, כזה ספר תורה אסור להציל מפני הדליקה, ואדרבה, ביום חול צריך לחזר ולשרוף את הס"ת עם האזכרות שלו...

ואז הגמ' מסתפקת: מה הדין בכתבי הקודש שנמצאים במקום שנקרא "בי אבידן"?? שאלו את ר' אבהו... ור' אבהו לא הצליח לענות תשובה... אין ולא ורפיא בידיה... ר' אבהו התלבט והתלבט... כן... לא... כן... ולא הצליח להכריע... מה קרה?? מה זה ה"בי אבידן" הזה?? כמה פה הספק?? ומה יש בספק הזה שרבי אבהו כ"כ לא מצליח להכריע בזה??

אז בקצרה ממש: בי אבידן לשם שינוי זה היה מקום שישבו שם אנשים ליברלים... לא מדובר בכופרים, או במינים, או בסתם שרעים שמחפשים לקנטר... אדרבה... יטבו שם אנשים מנומסים שדוגלים בחשיבה פתוחה... ליברליות... ומתעניינים ביהדות בגישה ליברלית... מתעניינים האם זה נכון או לא... והם פתוחים להצעות... והיה שם ספריה מסודרת... היו שם ספרי תורה... אנשים קראו ב"תכנים" עיינו ב"חומר הלימוד" הזה... ושאלו... חקרו... ניסו להפריך... בקיצור: שאלות באמונה...

וכעת נשאלה השאלה לרבי אבהו: מה קורה אם פורצת דליקה בשבת בבי אבידן... ו... והספרי תורה שם הולכים להישרף... האם מצילים אותם מפני הדליקה או לא?? פה פתאום רבי אבהו התחיל להסתבך... אין ולא ורפיא בידיה...

מה קרה?? מה כ"כ מסובך בשאלה הזו?? למה רבי אבהו כ"כ לא מצליח לענות?? מה הצד שכן ומה הצד שלא??

העניין הוא כך: להגיד שלא!!! לא להציל אותם מפני הדליקה... זה לא בא בחשבון!!! כי אנחנו בתור יהודים, אמורים לתת לגיטימציה לשאלות באמונה... אם יש מקום שנקרא בי אבידן ששם באופן מוצהר אנשים מציגים שאלות באמונה... אנחנו האחרונים שנסתום להם את הפה... אנחנו מצידינו מוכרחים לאפשר ביקורת חיצונית... ממילא להגיד שכתבי הקודש של בי אבידן זה כמו ספר תורה שכתבו מין שלא מצילים מפני הדליקה... את זה אי אפשר להגיד!!! כי את המינים אנחנו שונאים... את הכופר אנחנו מנדים... אבל את הליברל שעומד ושואל שאלות באמונה... אנחנו לא נגדו!!! ולכן אי אפשר לומר שניתן לכתבי הקודש האלו להישרף... מה... אנחנו נגד?? חלילה... אנחנו בעד... נו... אם אנחנו בעד... אז חבל... עוד שניה זה נשרף... בא נרוץ מהר לבי אבידן ונוציא את הספרי תורה ונציל אותם מפני הדליקה... שלא ישרפו חלילה?

הופה!!! פה רבי אבהו פתאום נצמד לריצפה... לא יודע... רבי אבהו נהיה קצת "אדיש" מנסה להעביר נושא... זה נראה שלא כ"כ "כ"כ אכפת לו שזה ישרף... מה קרה רבי אבהו?? אני לא מבין: ממה נפשך: אם ר' אבהו שבבי אבידן נמצאים כופרים... אז תשמח סו"ס הספרים האלו נשרפים... אבל לא!!! ר' אבהו לא מעז להגיד את זה... אם ככה אז תרוץ מהר מהר להציל אותם מפני הדליקה?? מה זה המצב הביניים הזה?? שמצד אחד רבי אבהו אין ומצד שני לאו??

העניין הוא כך: אני אתן לך דוגמא: כשהייתי בשידוכים... לפעמים היתה דרישה מהצד השני שהשווער רוצה להיפגש איתי ולתהות על קנקני... יש לציין שקבלתי את זה בהבנה!!! מה אפשר לעשות... סו"ס השווער לא מכיר אותי... לא יודע מי אני... לכן הוא רוצה לבא ולרחרר... להריח אותי... לספור את השיניים שלי, ולמדוד את הגובה שלי ואת מספר העללים שלי... אני מבין את זה!! זה לגיטימי... אני לא כמו חבר שלי... חבר שלי, כשלווער היה רוצה להיפגש איתו הוא היה נעלב... מה אתה בודק אותי?? מה... אתה חושד בי שאני רמאי? אבל אני לא הסכמתי עם חבר שלי... אני לא ראתי את זה ככה... כי זה לא נכון... זה לא משהו אישי נגדי... זה בסה"כ בן אדם שלא מכיר אותי... ואם ככה זכותו לבא ולבדוק את זה מקרוב... אני מקבל את זה בהבנה!!! אבל!!!!!! להגיד לי שאני ממממת להיפגש איתו?? להגיד לך שמאוד היה נחמד לי להיפגש עם שווער?? לא!!! לא נחמד לי... כי סו"ס הרגשתי בחקירה... הרגשתי שהוא מגיע לבחון אותי האם אני עם הארץ... ואני אגלה לך בסוד: בסוף התברר שבדיק באותו יום זה לא הסתדר לו... ולכן הוא הודיע בצער שהוא כנראה יוותר על הפגישה ביני לבינו... שישאר בינינו: להגיד לך שהצטערתי?? ממש לא!!! דווקא מאוד מאוד שמחתי... ולמה? כי תכל'ס... אני "במקרה" מכיר את עצמי ואת השני יודע שאין צורך לחשוש, אני בסדר... אני לא מחביא משהו... אני הולך להציא את האפי ואת האייפון ביום שאחרי... ממילא מבחינתי הפגישה הזו די מיותרת... ולא רק מיותרת... אלא גם לא נעימה לי... סו"ס הבן אדם מגיע כמו מרגל ועלול לתפוס אותי בטעות על איזה גיהוק... אז שוב: אני חוזר ומדגיש: אני לא סוגר את הדלת... אני מוכן להיפגש... הדלת פתוחה... אני לא מחביא כלום... אתה מוזמן לבא בכל שעה ביום ולבדוק מי אני... איפה אני... והאם אני שווה... אבל אל תצפה שאני אהנה מהחיים!!! אל תצפה שאני אצטער שהפגישה ביני לבינך התבטלה... "למרבה הצער" עדי כאן מובן? משהו פה לא

מובן??

אותו דבר כאן: בי אבידן מדובר בצעירים אינטלגנטים ומוכשרים שבסה"כ רוצים לברר כל דבר עד הסוף ויש להם כל מיני ספקות עמוקות באמונה, אז לסתום להם את הפה?? לסגור להם את הדלת?? להגיד להם שיהודי לא שואל שאלות על הרבש"ע ותפסיקו לבלבל את המוח??

לא!!! זו לא שיטה... להגיד ככה זה נראה כאילו אנחנו מחביאים פה משהו מתחת השלחן... ואנחנו לא!!! לא מחביאים!! לא מטאטאים...

לכן אנחנו מצידינו פתוחים לחקירות... אנחנו מוכרחים לאפשר פולמוס פומבי... לאפשר לאדם שעדיין לא סגר שידוך עם התורה... לאפשר לו לברר עליה ולתהות על קנקנה ולהתאזר בסבלנות...

אבל להגיד לך שאני ממממת על זה? להגיד שאני נהנה מהחיים להתווכח שם בבי אבידן?? לא!!!!!! ולמה לא??

כי אני במקרה יודע את האמת... אני יהודי... ואני יודע שמשה אמת ותורתו אמת... ולכן מבחינתי הברור הזה מיותר ולא רק מיותר אלא מציק!!! מציק לי כיהודי לשמוע יהודי אחר שניגש ליהדות ממקום כ"כ מנוכר וזר ושואל שאלות אובייקטיביות כאילו זה לא נוגע אליו!!! זה מציק לי... זה לא עושה לי טוב... כי מבחינתי אין פה שום ספק...

אז שוב: כמה שזה לא נחמד לי... אני לא סוגר את הדלת... סו"ס יש לי אחריות שלא יהיה פתחון פה ולא יגידו שאני מטייח משהו ביהדות... אבל להגיד לך שאני מאוד אוהב את זה? לא!!! ממש לא!!!

זו בדיוק הגישה של חז"ל לבי אבידן... וזו הגישה באופן כללי לעידוד של שאלות וספקות באמונה... לסגור את הדלת?? לסתום פיות?? אי אפשר!!! אנחנו מוכרחים לאפשר... אדרבה... אנחנו אפילו מזלזלים בכן שאינו יודע לשאול... מבחינתנו מי שלא יודע לשאול הוא בסוף הרשימה... אפילו אחרי הרשע... כי אנחנו מכריזים שמותר ואפשר לשאול... אבל תכל'ס... להגיד לך שאנחנו אוהבים שאלות באמונה? לא!!! לא רבתי!!! כמדומים שזו ההגדרה הקולעת ביותר לגישה שלנו לספקות באמונה!! לאפשר?? חייבים לאפשר!!! לצעוק ולדחות משהו ששואל שאלות באמונה, זו טעות!!! וזה חילול ה'!! זה מצטייר כטיוח ואנחנו לשם שינוי לא מטייחים!!! (כבר הזכרתי שזה לא מחייב שאני צריך לענות על שאלות, זכותי לשלוח אותך למישהו שהוא הכתובת והוא יודע לענות...) ולכן חייבים לאפשר ואסור לדחות באמת הבנין את מי שיש לו שאלות... אסור!!!

עכשיו: אם באמת אנחנו כ"כ פתוחים לשאלות באמונה... אז למה אנחנו לא יוזמים אותם?? אוהו... ליזום אני לא אזום!! כי אני לא אוהב את זה!! כל ספק באמונה דוקר לי את הלב... לראות בחור ישיבה שחבר להוכיח את הכשרונות שלו באמצעות כל מיני פילוסופיות באמונה... אל תצפה ממני שאני אהנה מהחיים להתרועע איתו... ואל תצפה ממני שאני עוד אעודד אותו לפתוח את זה כנושא!!! ממש לא!!! כי עצם המעמד הזה שיש פה יהודי שמטיל ספק באמונה זה עושה לי רע... זה עושה לי רע בדיוק כמו כמו שהמטרה ביקשה ממני ומאבא שלי להראות טביעות אצבעות, כי תפסו גנב, ואולי זה אנחנו... זה נעים?? זה נעים להרגיש שחושדים בך ובאבא שלך שאולי אתם גנבים?? מאוד לא נעים!!! נו... אם לא נעים... אז בא נסרב... לא רוצים ללכת למטרה!!! תטרוק את הדלת בפנים של המשטרה... חוצפנים... איך אתם מעלילים על אבא שלי שהוא גנב?? כך זה לא שאני אעשה?? מה פתאום!!! אם אני אעשה ככה זה יהיה הכי גרווע!!! כולם יגיעו למסקנה שפית שזה אבא שלי!! אז מה נעשה?? נאלץ לנשך שפתיים... ו... ולדרוש ללכת למשטרה!!!!

ללכת בקנאות למשטרה בשביל להסיר חשד... וזה יהיה מעמד מאוד לא נעים... אז זהו שזו בדיוק הרגשה של יהודי עם אמונה טהורה שנאלץ להתמודד עם יהודי שמטיל ספק בכל הקדוש והיקר לי... בא לי להקיא... אבל אני מתגבר... מתחשק לי לאטום את האזניים... מתחשק לי לנער אותו ולצעוק עליו: תפסיק לדבר שטויות... אבל אני אנשך את שפתי ואפשר לתת צאנס לבנו האובד של הקב"ה לחזור הביתה...

אבל אל תצפה ממני שאני אזום את המעמד הלא סימפטי הזה!!!

---**וכאן המקום להקיע את אלו שדוגלים בחופש ביטוי ביהדות!!!** אלו שעושים שימוש אישי על כל שאלה שאפשר לשאול... וכל טענה אפשר לטעון... והכל יתקבל בהבנה ובאובייקטיביות...

לא אדוני!!! תשכח מזה!! אם אתה מדבר על אבא שלי שבשמים לא טוב... אל תצפה ממני שאני ארצה להיות מחותן שלך!!! אל תצפה ממני שאני לא אלק את זה אישי... אני לא נשאר שווה נפש שמדברים על אבא שלי... בלימוד כן!!! בלימוד יכול להיות מצב שאנחנו נעשים אנשים אחרים זה לאה ומתוכחים עד לב השמיים... ואינם זרים משם עד שנעשים אנשים אחרים זה לזה... זה בלימוד התורה שיש בסה"כ ויכוח נקודתי בהבנה... אבל כשאני בן של הקב"ה ואתה משמיע לי חירופים וגידופים ואתה רוצה שהכל ישאר ברמה העקרונית ואני אשאר שלך?? תשכח מזה!!! אני בעזה"ש אעשה כל מאמץ לנשך את השפתיים... אני מאוד מאוד אתאמץ לשנן את לשונו של בעל התניא שתובע ממני לאהוב את הניצוץ האלוקי שבבוי אצלך ואני אפילו אשתוק לקרב אותך לאביך שבשמים... אבל להגיד לך שאני מת עליו?? להגיד לך שאני נהנה מהחיים?? **לא!!! לא ולא!!!** זו הסיבה שאנחנו אף פעם לא ניזום פורומים ופאנלים רשמיים ומוצהרים בענייני אמונה... כי מבחינתנו זה נושא לא סימפטי!!! אבל זו לא סתירה שלפעמים צריך לעשות גם דברים לא סימפטיים...

ובשורה התחתונה: ידידי הצעיר או המבוגר... אם יש לך שאלות באמונה אל תשמוך בבטן... תשאל... תמצה את הנושא... כל זמן שזה עדיין לא מתיישב בלבך תתקשקש עליו עד שהאמונה תהיה תקועה בלבך... אבל!!! אם אתה עושה את זה בשביל פוזה... ובשביל שאני אעריך אותך יותר... אז דע לך שטעית בגדול!!! הלכת לכיוון ההפוך בדיוק!!!